

ΜΕΛΕΤΗ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ: ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΠΛΑΓΙΩΝ ΠΤΩΣΕΩΝ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Στη λατινική γλώσσα οι πλάγιες πτώσεις είναι:

- γενική [genetivus]
- δοτική [dativus]
- αιτιατική [accusativus]
- αφαιρετική [ablativus]

Η λειτουργία τους είναι ανάλογη με αυτήν της αρχαίας ελληνικής γλώσσας:

- α) ως αντικείμενο σε συγκεκριμένες κατηγορίες ρημάτων.
- β) ως ετερόπτωτος προσδιορισμός σε κάποιον όρο της πρότασης (το υποκείμενο, το αντικείμενο κλπ).
- γ) ως επιρρηματικός προσδιορισμός.

Θα μιλήσουμε με μεγαλύτερη λεπτομέρεια για τη χρήση των πτώσεων στις ενότητες που θα ακολουθήσουν, αλλά για την ώρα θέλουμε να επισημάνουμε τις παρακάτω χρήσεις για να είναι πιο εύκολη η κατανόηση των πρώτων ενοτήτων.

ΓΕΝΙΚΗ

Η γενική μπορεί να είναι ως ετερόπτωτος προσδιορισμός

α. κτητική π.χ. *amica poetae* [=φίλη του ποιητή]

β. του δημιουργού π.χ. *libri eius* (5)

γ. αντικειμενική ως συμπλήρωμα επιθέτου π.χ. *epistula, plena querelarum* [=επιστολή, γεμάτη παράπονα]

ΔΟΤΙΚΗ

Η δοτική ως αντικείμενο συντάσσεται με ρήματα που δηλώνουν φιλική ή εχθρική διάθεση, ωφέλεια ή βλάβη (ως συμπλήρωμα του ρήματος).

Π.χ. *Hostia deo placet.*

Υρ. Αвт. Ρήμα

Belua incolis nocet.

Υρ. Αвт. Ρήμα

Επίσης, σε δίπτωτα ρήματα ακολουθώντας την αρχαία ελληνική σύνταξη μπορεί να λειτουργεί ως έμμεσο αντικείμενο σε ρήματα που σημαίνουν δίνω, λέγω ή σύνθετα με τις προθέσεις *ob, prae, pro, in*.

Π.χ. *Aeneas reginae periculos renarrat.*

Υπ.Ρ εμμ. Αυτ. αμ. Αυτ. Ρήμα

ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ

Το αντικείμενο του ρήματος τίθεται πιο συχνά σε πτώση αιτιατική.

Π.χ. Andromedam liberat.

Αρ. Ρήμα

Η αιτιατική τοπωνυμίου δηλώνει την κατεύθυνση, κίνηση σε τόπο, δηλαδή λειτουργεί επιρρηματικά.

Π.χ. Romam [= στη Ρώμη, προς τη Ρώμη] scriptitat.

ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ

Η αφαιρετική απρόθετη λειτουργεί ως ετερόπρωτος προσδιορισμός και μπορεί να δηλώνει:

α. την αιτία π.χ. *superba forma sua* [=για την ομορφιά, εξαιτίας της ομορφιάς] (3)

επιρρηματικά και μπορεί να δηλώνει:

α. το όργανο π.χ. *epistulis* [=με επιστολές] *iniurias repugnant.*

β. τον τρόπο π.χ. *dolo* [= με δόλο] *expugnat.*

γ. την αιτία π.χ. *stupet forma* [=θαμπώνεται από την ομορφιά της] (3)

Ημερομηνία τροποποίησης: 20/03/2017